

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen att fördela, betala ut och följa upp medel för utveckling av mödrahälsovården, förlossningsvården och vården för flickors och kvinnors hälsa

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att fördela, betala ut och följa upp medel till regionerna för utveckling av mödrahälsovården, förlossningsvården och vården för flickors och kvinnors hälsa.

Socialstyrelsen ska under 2026 betala ut 957 040 000 kronor i prestationsbaserade medel till regionerna för att stärka vården för tillstånd och sjukdomar som främst drabbar flickor och kvinnor samt för genomförande av den nationella planen för vård vid graviditet, förlossning och tiden efter.

Medel får betalas ut för åtgärder inom följande områden:

- stärkt tillgänglighet, tydliga remissvägar och vårdkedjor
- ökad vårdkapacitet
- kompetensförsörjning och arbetsmiljö.

Medel får även betalas ut för åtgärder inom respektive fokusområde för den nationella planen för graviditet, förlossning och tiden efter:

- En säker, sammanhållen, personcentrerad, tillgänglig och jämlik vård under graviditet, förlossning och tiden efter.
- En nationellt samordnad kunskapsstyrning och kunskapsbaserad vård.
- En hållbar kompetensförsörjning som möter vårdbehovet.

För att få ta del av medlen ska en region, baserat på en regional behovsanalys och Socialstyrelsens anvisningar, inkomma med en plan för vilka åtgärder som ska genomföras med stöd av medlen. Socialstyrelsen beslutar om utbetalning efter dialog med regionerna. Socialstyrelsen får inom ramen för ändamålet ange ytterligare villkor för statsbidraget.

Socialstyrelsen ska vid fördelningen av medel utgå från en av myndigheten framtagna fördelningsnyckel utifrån befolkningsstorlek.

I uppdraget ingår även att Socialstyrelsen ska följa upp användningen av de prestationsbaserade medlen. I detta ingår att följa upp att regionerna har genomfört och uppnått målen med åtgärderna. Regionerna ska redovisa till Socialstyrelsen hur de mottagna medlen har använts, vilka resultat som har uppnåtts av de genomförda insatserna inom ovan uppräknade områden och hur resultaten förhåller sig till syftet att stärka vården för flickors och kvinnors hälsa samt mödrahälsovård, förlossningsvård och eftervård.

Socialstyrelsen får återkräva medel som inte har använts eller som inte har använts i enlighet med syftet för uppdraget.

Socialstyrelsen ska senast den 15 juni 2026 lämna en muntlig delredovisning av uppdraget. Socialstyrelsen ska senast den 30 september 2026 lämna en andra delredovisning av uppdraget. Delredovisningen ska bl.a. innehålla en utvärdering av arbetssättet inklusive lärdomar inför arbetet 2027.

Socialstyrelsen ska senast den 31 mars 2027 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2026 använda högst 960 040 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 33 Förlossningsvård och kvinnors hälsa. Av de totala medlen får Socialstyrelsen under 2026 använda högst 3 000 000 kronor för egna kostnader kopplade till uppdraget.

Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2026.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2027 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Regeringen har under åren 2023–2025 avsatt totalt 5 miljarder kronor för området förlossningsvård och kvinnors hälsa. Inom ramen för satsningen har medel betalats ut till regionerna genom årliga överenskommelser mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner.

Regeringen har också gett en rad myndighetsuppdrag i syfte att utveckla förlossningsvården samt vården för flickors och kvinnors hälsa samt i syfte att öka kunskapen inom området.

Regeringen vill dock säkerställa ytterligare framsteg och patientnytta inom mödrahälsovård, förlossningsvård samt flickors och kvinnors hälsa och för detta krävs ytterligare insatser för en stärkt och jämlik hälsa och en mer personcentrerad hälso- och sjukvård för flickor och kvinnor.

Sverige har en utbyggd mödrahälsovård som främjar gravidas hälsa och fångar upp risker. Förlossningsvården är god och säker och de allra flesta som föder barn får en positiv upplevelse. Socialstyrelsen beskriver dock att vården behöver bli mer jämlik och att eftervården och kontinuiteten i vårdkedjan behöver förbättras samt att vården behöver fokusera mer på dem med störst behov. Det finns även fortsatta utvecklingsbehov vad gäller en personcentrerad, jämlik och tillgänglig vård för sjukdomar och tillstånd som främst drabbar flickor och kvinnor. Det finns flera skilda behov i hälso- och sjukvården för att skapa en mer jämlik vård. Dels behövs det stärkt kunskapsstyrning om specifika tillstånd, dels behövs det insatser på övergripande nivå.

Behovet av kunskap om tillstånd och sjukdomar som främst drabbar flickor och kvinnor, inom både den specialiserade vården och inom primärvården, är fortsatt stort och området behöver fortsätta utvecklas och följas upp. Hälso- och sjukvården behöver anpassas till flickors och kvinnors vårdbehov, inte minst avseende vården vid endometrios och klimakteriebesvär

men även t.ex. migrän, polycystiskt ovarialsyndrom (PCOS), lipödem, sköldkörtelproblematik samt kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa.

Socialstyrelsen har haft i uppdrag att ta fram ett förslag till en nationell plan för förlossningsvården (S2023/00406). Socialstyrelsen har redovisat Graviditet, förlossning och tiden efter – Förslag till nationell plan 2026–2035. Den nationella planen behöver genomföras i syfte att bidra till en mer jämlik och tillgänglig mödrahälsovård, förlossningsvård och eftervård.

På regeringens vägnar

Elisabet Lann

Sara Salomonsson

Kopia till

Finansdepartementet, BA
riksdagens socialutskott
Kammarkollegiet
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys
Sveriges Kommuner och Regioner
regionerna